

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-науковий інститут
неперервної освіти і туризму
«27» травня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО**

Галузь знань J «Транспорт та послуги»

Спеціальність J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»

Освітня програма «Готельно-ресторанна справа»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: професор кафедри міжнародного права та порівняльного
правознавства доктор юридичних наук Віктор БАЗОВ

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на засвоєння здобувачами основних положень про поняття, сучасний стан та шляхи розвитку міжнародного права та його галузей. Питання імплементації та дотримання норм міжнародного права на сьогодні є важливим питанням внутрішньої та зовнішньої політики усіх держав світу. Саме стан справ у сфері імплементації та дотримання міжнародно-правових зобов'язань є тим критерієм, за яким оцінюється рівень демократичного розвитку будь-якої держави і суспільства в цілому. Міжнародне співтовариство приділяє значну увагу становленню та подальшому розвитку міжнародного права.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>
Спеціальність	J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»
Освітня програма	Готельно-ресторанна справа
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	<i>Вибіркова</i>
Загальна кількість годин	<i>150</i>
Кількість кредитів ECTS	<i>5</i>
Кількість змістових модулів	<i>2</i>
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	<i>Екзамен</i>
Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти	
Форма здобуття вищої освіти	
	денна
Рік підготовки (курс)	<i>1 курс</i>
Семестр	<i>2</i>
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	<i>90 год.</i>
Індивідуальні завдання	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні знань про міжнародне право, його правову природу, джерела, принципи, функції, основні галузі та інститути, формуванні знань та компетентностей щодо застосування норм міжнародного права у сфері міжнародного туристичного бізнесу, використання норм міжнародного права під час розв'язання конкретних ситуацій та набуття навиків управління у сфері міжнародного туристичного бізнесу.

Набуття компетентностей:

✓ **інтегральна компетентність (ІК):**

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру готельно-ресторанної справи.

✓ **загальні компетентності (ЗК):**

✓ *Загальні компетентності (ЗК):*

ЗК1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших принципів недоброчесності.

✓ *спеціальні (фахові, предметні) компетенції (СК):*

СК 2. Здатність систематизувати та синтезувати інформацію для врахування крос-культурних особливостей функціонування суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 6. Здатність координувати та регулювати взаємовідносини з партнерами та споживачами.

СК 8. Здатність розробляти антикризові програми корпорацій, готельних та ресторанних мереж, суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 12. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі готельно-ресторанної справи у мультидисциплінарних контекстах, у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПРН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері готельно-ресторанного бізнесу.

ПРН 4. Здійснювати моніторинг кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг.

ПРН 7. Досліджувати моделі розвитку міжнародних та національних готельних і ресторанних мереж (корпорацій).

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. Загальна частина. Основи теорії														
Тема 1. Поняття, предмет, функції, джерела, принципи, система та сфера дії міжнародного права. Міжнародне економічне право в системі міжнародного права	1	12	2	2			8							
Тема 2. Право міжнародних договорів. Міжнародні економічні договори у сфері готельно-ресторанного бізнесу	2-3	18	4	4			10							
Тема 3. Право зовнішніх зносин. Дипломатичне та консульське право. Дипломатичний протокол та дипломатичний церемоніал.	4-5	18	4	4			10							
Тема 4. Міжнародний цивільний процес. Міжнародне нотаріальне право. Міжнародний комерційний арбітраж.	6-7	18	4	4			10							
Тема 5. Відповідальність, санкції та контрзаходи в міжнародному праві.	8	12	2	2			8							
Разом за модулем 1	78		16	16			46							

Модуль 2. Особлива частина. Основні галузі													
Тема 6. Міжнародне торговельне (комерційне) право	9-10	18	4	4			10						
Тема 7. Міжнародне фінансове право	11	12	2	2			8						
Тема 8. Міжнародне гуманітарне право	12	12	2	2			8						
Тема 9. Міжнародне митне право та міжнародне податкове право	13	12	2	2			8						
Тема 10. Міжнародне транспортне право. Види міжнародних перевезень. Транспортні документи	14-15	18	4	4			10						
Разом за модулем 2	72		14	14			44						
Усього годин	150		30	30			90						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття, предмет, функції, джерела, принципи, система та сфера дії міжнародного права. Міжнародне економічне право в системі міжнародного права	2
2.	Право міжнародних договорів. Міжнародні економічні договори у сфері готельно-ресторанного бізнесу	4
3.	Право зовнішніх зносин. Дипломатичне та консульське право. Дипломатичний протокол та дипломатичний церемоніал.	4
4.	Міжнародний цивільний процес. Міжнародне нотаріальне право. Міжнародний комерційний арбітраж.	4
5.	Відповідальність, санкції та контрзаходи в міжнародному праві.	2
6.	Міжнародне торговельне (комерційне) право	4
7.	Міжнародне фінансове право	2
8.	Міжнародне гуманітарне право	2
9.	Міжнародне митне право та міжнародне податкове право	2
10.	Міжнародне транспортне право. Види міжнародних перевезень. Транспортні документи	4

4. Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Загальна частина. Основи теорії		
1	Поняття, предмет, функції, джерела, принципи, система та сфера дії міжнародного права. Міжнародне економічне право в системі	2

	міжнародного права	
2	Право міжнародних договорів. Міжнародні економічні договори у сфері готельно-ресторанного бізнесу	4
3	Право зовнішніх зносин. Дипломатичне та консульське право. Дипломатичний протокол та дипломатичний церемоніал	4
4	Міжнародний цивільний процес. Міжнародне нотаріальне право. Міжнародний комерційний арбітраж	4
5	Відповідальність, санкції та контрзаходи в міжнародному праві	2
Модуль 2. Особлива частина. Основні галузі		
6	Міжнародне торговельне (комерційне) право	4
7	Міжнародне фінансове право	2
8	Міжнародне гуманітарне право	2
9	Міжнародне митне право та міжнародне податкове право	2
10	Міжнародне транспортне право. Види міжнародних перевезень. Транспортні документи	4
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Загальна частина. Основа теорії		
1	Поняття, предмет, функції, джерела, принципи, система та сфера дії міжнародного права. Міжнародне економічне право в системі міжнародного права	8
2	Право міжнародних договорів. Міжнародні економічні договори у сфері міжнародного туристичного бізнесу	10
3	Право зовнішніх зносин. Дипломатичне та консульське право. Дипломатичний протокол та дипломатичний церемоніал	10
4	Міжнародний цивільний процес. Міжнародне нотаріальне право. Міжнародний комерційний арбітраж	10
5	Відповідальність, санкції та контрзаходи в міжнародному праві	8
Модуль 2. Особлива частина. Основні галузі		
6	Міжнародне торговельне (комерційне) право	10
7	Міжнародне фінансове право	8
8	Міжнародне гуманітарне право	8
9	Міжнародне митне право та міжнародне податкове право	8
10	Міжнародне транспортне право. Види міжнародних перевезень. Транспортні документи	10
	Разом	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;

- співбесіда;
- тестування;
- захист проєктів;
- пірінгове оцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно з чинним «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Концептуальні засади міжнародного ринку туристичних послуг		
Практична робота 1. Поняття, предмет, функції, джерела, принципи, система та сфера дії міжнародного права. Міжнародне економічне право в системі міжнародного права.	ПРН 2, 4, 7. Знати поняття, предмет, функції, джерела, принципи, систему та сферу дії міжнародного права. Знати джерела та систему галузей міжнародного права, насамперед міжнародного економічного права, актуальні проблеми міжнародної відповідальності. Знати особливості укладення, виконання та тлумачення міжнародних договорів та міжнародних контрактів, зокрема у сфері готельно-ресторанного бізнесу.	12
Практична робота 2. Право міжнародних договорів. Міжнародні економічні договори у сфері готельно-ресторанного бізнесу.	Знати джерела та принципи дипломатичного та консульського права, дипломатичного протоколу та дипломатичного церемоніалу. Знати види і функції органів зовнішніх зносин, дипломатичні привілеї та імунітети. Знати види і форми міжнародних розрахунків.	12
Практична робота 3. Право зовнішніх зносин. Дипломатичне та консульське право. Дипломатичний протокол та дипломатичний церемоніал.	Вміти аналізувати положення міжнародних договорів, міжнародних контрактів та інших міжнародно-правових та внутрішньо-державних правових актів, правові висновки міжнародних судових установ і міжнародних арбітражі, правові висновки внутрішньодержавних судів. Розуміти сутність міжнародно-правових і внутрішньо-державних правових актів, рішень міжнародних судів і міжнародних арбітражі, а також	12
Практична робота 4.		12

Міжнародний цивільний процес. Міжнародне нотаріальне право. Міжнародний комерційний арбітраж.	нормативно-правових актів внутрішньо-державних органів та судів. Розрізняти види і форми міжнародно-правових актів і внутрішньо-державних нормативно-правових актів, рішення міжнародних судів і міжнародних арбітражів.	
Практична робота 5. Відповідальність, санкції та контрзаходи в міжнародному праві.	Застосовувати положення міжнародних договорів, рішень міжнародних судів і міжнародних арбітражів, види і форми міжнародних розрахунків, правила дипломатичного протоколу та дипломатичного церемоніалу у разі необхідності у повсякденній практичній діяльності.	12
Самостійна робота		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1.		100
Модуль 2. Дослідження міжнародного ринку туристичних послуг		
Практична робота 6. Міжнародне торговельне (комерційне) право	ПРН 2, 4, 7. Знати поняття, предмет, функції, джерела, принципи, систему та сферу дії міжнародного торговельного (комерційного) права, права Світової організації торгівлі, міжнародного фінансового права, міжнародного валютного та міжнародного інвестиційного права, <i>lex mercatoria</i> тощо. Знати джерела та принципи міжнародного гуманітарного права, <i>jus ad bellum</i> та <i>jus in bello</i> , Женевського та Гаазького права, міжнародно-правові засади захисту окремих осіб та об'єктів в умовах війни та інших збройних конфліктів, захисту об'єктів культурної і природної спадщини, правовий режим окупованої території, особливості господарської діяльності та оподаткування у воєнний час, актуальні питання міжнародної відповідальності за порушення норм міжнародного гуманітарного права. Знати особливості міжнародного митного права та міжнародного податкового права, зокрема у сфері готельно-ресторанного бізнесу. Знати особливості міжнародного транспортного права, правові засади міжнародних перевезень, види і форми міжнародних транспортних документів. Вміти аналізувати положення міжнародних договорів, міжнародних контрактів та інших міжнародно-правових та внутрішньо-державних правових актів, правові висновки міжнародних судових установ і міжнародних арбітражів, правові висновки внутрішньодержавних судів у зазначених сферах право-відносин. Розуміти сутність міжнародно-правових і внутрішньодержавних правових актів, рішень міжнародних судів і міжнародних арбітражів, а також нормативно-правових актів внутрішньодержавних	12
Практична робота 7. Міжнародне фінансове право		12
Практична робота 8. Міжнародне гуманітарне право.		12
Практична робота 9. Міжнародне митне право та міжнародне податкове право.		12
Практична робота 10. Міжнародне транспортне право. Види міжнародних перевезень. Транспортні документи.		12

	органів та судів у сфері міжнародної торгівлі, міжнародного фінансового, міжнародного валютного та міжнародного інвестиційного права. Розрізняти види і форми міжнародно-правових актів і внутрішньодержавних нормативно-правових актів, рішення міжнародних судів і міжнародних арбітражів, види і форми міжнародних розрахунків. Застосовувати положення міжнародних договорів, рішення міжнародних судів і міжнародних арбітражів, правила міжнародних розрахунків, Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС) у повсякденній практичній діяльності.	
Самостійна робота		10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1+M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Всього	$(\text{Навчальна робота} + \text{залік}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4747>)
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикум;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/995_118.
3. Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV «Про міжнародні договори України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 50, ст. 540.
4. Закон України від 15 вересня 1995 р. № 324/95-ВР «Про туризм». URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
5. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т. Т. 2: Основні галузі / [В.В. Мицик, М.В. Буроменський, М.М. Гнатовський та ін.]; за ред. В.В. Мицика. – Харків: Право, 2020. 624 с.
6. Теорія міжнародного права: навч.-метод. посібник / за заг ред. О.В. Бігняка. – Херсон: вид-во «Гельветика», 2020. 224 с.
7. Сироїд Т.Л. Міжнародне публічне право: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. / Т.Л. Сироїд. – Харків: Право, 2020. 648 с.
8. Міжнародне публічне право: основи теорії: навч. – метод. посібник / Х.Н. Бехруз, С.С. Андрейченко та ін. – Одеса: Вид-во «Юридика», 2023. 252 с.
9. Базов В.П. Теорія та принципи міжнародного гуманітарного права: монографія / В.П.Базов. – Київ: Фенікс, 2020. 512 с.
10. Cassese A. International Law. Cambridge University Press. 2021.
11. Melzer N. International Humanitarian Law: A Comprehensive Introduction / N. Melzer. - Geneva: ICRC, 2016.

Додаткові

1. Законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики України в умовах воєнного стану: кол. монографія: Базов В.П., Мищак І.М., Савченко Л.А. та ін. - у 4-х томах / За заг. ред. Р.О. Стефанчука, І.М. Мищака, Л.А. Савченко. К.: Вид. «Людмила», 2022.
2. Базов В.П. Трансфертне ціноутворення: міжнародно-правова доктрина та практика // Юридична Україна. – К., 2020, № 3. С. – 34-46.
2. Базов В.П. Міжнародно-правова доктрина та судова практика формування податкового кредиту за операціями з контрагентом, що має ознаки фіктивності // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України / – К., 2020, № 5. С. – 6-21.
4. Базов В.П. Державний фіскальний суверенітет в умовах глобалізації та інтеграції / Судовий розгляд податкових і митних спорів: проблеми, виклики,

пріоритети. – К.: Верховний Суд, 2019.

5. Базов В.П. Контрольовані іноземні компанії (CFC/КИК): поняття та принципи оподаткування // Слово Національної школи суддів України / – К., 2020, № 3. С. – 3-20.

6. Базов В.П. Відповідальність держав за міжнародно-протиправні діяння та репарації / Міжнародне право XXI століття: сучасність та майбутнє – Міжнародна науково-практична конференція, м. Ірпінь, 25.05.2022.

7. Базов В.П. – Науково-практичний коментар до Видання «Досвід врегулювання збройних конфліктів: міжнародно-правові документи і коментарі». 2-е вид. - К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2021. 671 с.

8. Inna Levytska, Strategic management of the enterprise: analysis of sectoral determinants/ Inna Kuznetsova, Olha Balabash, Tetyana Skrypko, Svitlana Zaika / Independent Journal of Management & Production (IJMP)/ v. 13, n. 3, Special Edition ISE, S&P -May 2022 <https://sdbindex.com/Documents/index/00000143/00001-54829>. 24. Inna Levytska, Strategy of tourism development for the middle-sized town: from scenarios to strategic maps / A. Klymchuk, N. Biletska, N. Kotseruba / Journal of Environmental Management and Tourism – 2020. - Volume XI, Issue 6(46) – S. 1445-1454 <https://journals.aserspublishing.eu/jemt/article/view/5532>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Центру політико-правових реформ.
URL: <http://www.pravo.org.ua>
3. Офіційний веб-сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
5. Офіційний сайт ООН <https://www.un.org/>
6. Офіційний сайт Міжнародного Суду <https://www.icj-cij.int.org>
7. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду (МВФ) <https://www.imf.org>
8. Офіційний сайт Світової організації торгівлі (СОТ) <https://www.wto.org>
9. Офіційний сайт Міжнародного банку реконструкції і розвитку (МБРР) <https://www.vsemirnyjbank.org>
10. Офіційний сайт Європейського Союзу <https://www.eeas.europa.eu>
11. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації <https://www.unwto.org>
12. Офіційний сайт Європейського Суду з прав людини <https://echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=hom>